



GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a este de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F6iea una data pe septamana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu nu s6u 40 doidecari, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiecare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 30.

Brasiovu, 15. Apriliu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Relatiune

supra celoru duoa proiepte de lege privitoare la §§ 40, 45, 48 si 82 ai patentei urb. din 21 Iuniu 1854.

(Continuare din Nr. tr.)

§ 45 alu patentei urbariale tiene, ca fostulu domnu pamentescu,

a) deca nu are alodiatura in satu nece curialisti

b) in casulu de sub a) apoi deca neci nu au folositu ascunatela pana in a. 1848 mediatu prin curialisti, seu nediatu —

c) si in ambele casuri deca in fine nu ar' ajunge pasciutulu spre sustienerea viteloru de jugu?! ale iobagiloru; — se pote esclude dela participarea in pasciunea comuale. —

De a-ci se vede, cumca in principiu tote pasciunile au le a se imparti. —

Se vedemu acum cum se pote constata casulu unei escluderi a domnului pamentescu? De sene se intielege, ca prin sententi'a respectiveloru tribunale urbariali, si numai prin asta sententi'a, de ore-ce aru fi lucru retacitu, deca ar' crede cineva escluderea intr'altu modu. — Ori d6ra tribunalele urbariali sententi'a ac6sta o voru pronuntia asia, oa voru afla stensiunea din catastru si numerulu viteloru de jugu din tabel'a de contributiune, apoi numerulu caseloru din operatulu numerarei sufleteloru pe temeulu caroru date apoi sententi'a va fi gata?? Nu domniloru, lucru nu va merge asia de simplu. — Din prescriptele procesurei scimu, ca motivele pe care se basedia o sententi'a trebuie se fia constatate conformu ordinei procesuari, care in legatura cu patent'a pentru casulu ce ne sta inainte, si anume pentru darea opiniunei despre aceea ca: ajunge cu intrecere, ori d6ra neci nu ajunge pasciunea la vitele fostiloru iobagi, prescrie conchiamarea de barbati pricepetori jurati, a caroru chiamare este, ca opiniunea loru se si-o de cu privire la cantetatea si cualitatea pasciunei, si cu privire la numerulu viteloru; — er' interventiunea acestoru barbati pricepetori 'si are caus'a legale intru impregiurarea acea moment6sa, ca judecatoriulu nu are dreptu se si substituie si aplice opiniunea sea absoluta la casuri de asemenea. — Lucrulu inse neci nu se incepe de acolo, nu domniloru, pentru-ca barbati pricepetori trebuie se-si aiba unu substratu, adeca trebuie ca judecatoriulu se le spuna mesur'a fol6seloru ce le-au trasu mai inainte de tote iobagii, pentru-ca ei numai asia se potu enuntia; marimea fol6seloru vine dara a se eruá, ce numai dela respectivii interesati se pote. Eaca a-ci domniloru acum du6e partide standu facisiu una cu alta, de intre care una afirma, cealalta nega, fostii iobagi afirma de a fi folositu si de a folosi pasciunea de a-ci inainte cu unu numeru de vite de jugu atatu si atatu de mare, precandu domnulu pamentescu pretinde chiaru contrariulu opusu; eata si lips'a de martori pentru de a se pute constata substratulu de lipsa barbatiloru de pricepere, care se le serv6sca — de basa la darea de opiniune. — De a-ci vedemu dara, ca sententi'a nu este pasulu celu de antaiu, fora celu din urma pentru eschidere, si inca dupa trecerea aloru atatea stadia procesuari, care precum vedemu, ca, pana a fi mature de sententi'a, ceru tempu cu septemanele si cu lunile, apoi cu totele la olalta si ani, si ceru feliu de feliu de spese, precum d. e. diurnele de calatori'a pers6neloru ofici6se, de ore-ce eruirile de lipsa numai la faci'a locului se potu duce in serversire, competentia barbatiloru de pricepere, competentia martoriloru s. a., ceea ce nu putemu perde dinaintea ochiloru este inse acea impregiurare, ca prin asta imultienduse intru o mesura f6rte mare agendele tribunaleloru urbariali, tempulu activitatei loru inca se intende pe ani inainte si cu ele spesele cele mari ale sustentatiunei loru. —

De a-ci resulta si este necontestaveru adeveru, ce suma

imensa de spese consta, si cu ce pretiu se cumpera manevr'a §-lui 45! care vr6 se apare ca candu ar' da iobagiuu ceva, pe candu acea ce se vede a i asecurá acumu, au stapanitu elu cu dreptu si pana acum din seculi, — si cu pretiu, in alte locuri eara se lipsesce de o parte a dreptului seu stapanitu pana acuma totu deauná, impingunduse prin acea catra o stare de proletariatu, pre care d6ra totu nu l'am dori, ca se se incuibe in patri'a n6stra! — Totu cu acestu pretiu vedemu a fi rescomparata o inconsecintia caracteristica, in care au caditu regimulu in 1854, facie cu principiale si lucrurile sale dela a. 1847, — unu contrastu cu atatu mai mare, cu catu ca acela dupa diversitatea ce caracterisá pe a. 1847 facie cu a. 1854 dela inaltulu regimu neci cu unu pretiu nu s'ar' fi pututu asteptá, de ore-ce in a. 1846/7 sustandu inca sistem'a feudale se lucrá despre sistemisarea ei prin infintierea unui urbariu, care precum ilu cunoscemu, deca s'ar' fi dusu la indeplinire, pe fostii iobagi i ar' fi ajunsu o sorte deploravera, ce inse bine prevediendu regimulu Mai. Sale alu blandului rege Ferdinandu au impedecatu din tote puterile, pana ce apoi scaimbarile a 1848 l'au delaturatu; er' in a. 1854, candu iobagi'a in facta nu esista, se lucrá despre stergerea reminiscentieloru feudali pe temeulu pe catu se pote alu egalitatei in drepturi si prin regularea referintieloru de dreptu in posesiunea pamentului cu unu pretiu staveritu pe computulu tieriei intregi. — Ce au pututu fi caus'a, ca acea ce la a. 1847 de inaltulu regimu fu condamnatu cu privire la pasciunatu la a. 1854 insusi de regimu se se aplice, danduse val6re cuprinsului art. 15 din urbariulu anului 1846/7, din partemi nu 'mi potu esplicá, si, cautandu dupa cauzele acestui contrastu, trebuie se me oprescu la acea combinatiune ce mi o conoedu in idea, ca d6ra scaimbulu in organe l'aru fi produsu; — adeverulu inse este, ca acestu evenimentu au reesitu cu totul nedreptu. —

III. O dovada despre acea, ca propusulu proiectu de lege sta in stricta combinatiune cu referintiele faptee, cari esista si se practes6sa, ne da impregiurarea, ca tract6sa despre pasciunate, care se au eserceatu in paduri, si despre regularea beneficieloru trase pe asta cale. — Ce se atinge de asta parte a proiectului, trebuie se recun6scemu, ca pasciunatul de padure in patri'a n6stra nu a fostu unu lucru strainu; ba scimu din esperintia, cumca in multe parti ale tieriei padurile au fostu unu surogatu principale de pasciune, mai alesu in acele parti, pe unde teritoriulu comunale afara de pamentulu aratoriu si pucintelu fenatiu a statutu totu din paduri, de care in tier'a n6stra sunt f6rte multe, precum si prin partile cele munt6se, pe care locuri apoi pasciunarea in paduri au fostu o necesitate ce nu se putea incungiurá. Aceasta este recunoscuta si in § 40 alu patentei urbariale, care inca sustiene pe viitoriu pasciunatul in padure, dupa usulu vechiu la casu, deca n'ar' ajunge cealalta pasciune spre sustienerea numer6seloru vite ale fostiloru iobagi. Ac6sta conditiune inse in facta este pré usioru de aflatu asia, ca pe unde au fostu in usu astufeliu de pasciunate, si s'au practesatu, au fostu eflinti'a unei lipse, ce nu se putea incungiurá, si care de a-ci inainte cu atata va fi mai de lipsa din neajungerea celuilaltu pasciunatu spre sustienerea viteloru numer6se, cu catu, ca cu privilegiulu regularei asemnanduse competentia fostului domnu pamentescu deosebitu spre a lui eschisiva folosintia, teritoriulu pasciunei folosite de iobagiu se angustá; er' pastrarea acestui dreptu alu fostului iobagiu si pe viitoriu, precum vedemu din § 40, 'si are ratiunea s'a dupa a mea credintia in acea impregiurare, ca legislatorulu au manecatu din acelu puntu de vedere, cumca usulu seculare alu fostului iobagiu i-au intemeiatu unu dreptu, care nu i se pote restringe, si de care neci nu se pote lipsi. — Acesta este unu adeveru, ori deca luamu lucrulu altumentre, este o esigentia a timpului, care trebuie se patrunda la anim'a si convingerea fiacaruia. —

Mai remane acuma numai acea intrebare de a se resolvá, ca pana in catu pote fi consultu de a se sustiené acestu

dreptu alu fostului supusu in acea modalitate precumu au fostu elu exercitatu pana in a. 1848 si se exercitáa de presente si precum ilu sustiene § 40 alu patentei urbariale? La aceasta intrebare domnulu proponente nu ne da neci o deslucire si nu 'si motivésa propunerea, au dóra domzialui au fostu de parere, ca in propunere stau si motivele implicite? Din partemi inse marturisescu, ca nu me potu uni cu dispositiunea §-lui 40 alu patentei ce sustiene dreptulu si modalitatea vechia, — si nu me unescu odata chiaru din punctulu de vedere alu patentei, care in principiu este pentru regularea folóseloru si a posesiunei intre fostii domni si supusi pe calea segregatiunei; — aru fi deci o mare contradicere, se póte dice, ca unu defectu in lege, daca togma atunci candu acésta se nesuesce a asemná prin regulare fiacarei parti ce i se compete in libera-i proprietate si placut'a dispositiune, se mai sustiene pretensiunile de drepturi colidietóre, asemnandu dreptulu si competentia unei parti cá o sarcina in partea de proprietate a partii celeilalte, care devine pe asta cale a fi marginita in dreptulu seu, cá se tacu despre frecarile si multele procese la care se da ansa prin asemenea incurcaturi. — Da trebue de alta parte bine cumpanita si acea fórte momentósa impregiurare, ca in patri'a nóstra afara de terenulu cu totulu neproductivu neci o palma de pamentu nu e scutitu de intru adeveru tare simtit'a greutate a contributiunei, care incidente apoi, cá se nu devina starea respectivului proprietariu la mai mare si mai mare decadentia, cere dela fiacare economu induplecarea puteriloru sale spre a 'si face fundulu productivu, ce numai asia se póte deca 'lu póte intrebuintia la placere si dupa regulele unei economii rationale bine intogmite, ce inse nu e cu putintia, déca nu e stapanu nemarginitu, ci candu din contr'a e silitu a se uitá pana ce acelu terenu ale carui sarcini le pórtá, se folósesce de unu alu treilea uneori fora neci o conditiune, ér' in casulu celu mai favoratoriu, póte pre lenga conditiuni impuse de autoritatea legeri prin tribunalele urbariali fora voia, ba chiaru si in daun'a lui, precum se póte astepta dela dispositiunea combatuta a pomenitului § 40. Referentie asemenea sunt numai obstacule la inaintarea economiei, causante de daune, cu unu cuventu lucruri ce nu se mai unescu cu impregiurarile tempului de facie, si care numai in chipulu indegitatu prin adusulu proiectu de lege referitoriu la acestu obiectu se potu incungiturá cu succesu si complaná spre multumire. (Va urmá).

Despre treble nóstre materiale.

Ce felu omule, eara incepi cu materiismulu teu? V'ati apucatu se dati si natiunii romanesci o direptiune cu totulu materialistica si se o puneti in servitiulu lui Mamonu? — Nu Domniloru, nu ve temeti, ca tocma asia departe nu amu ajunsu si neci nepotii nostrii nu voru ajunge, neci intr'o suta de ani. Se creda toti aceia, carii cauta mai antaiu imperati'a cerului, ca noi inca o cautámu; numai noi cá peccatosi ce suntemu, nu o potemu gasi fara faclia si temaia, fara prescura si parastasu, fara o biserica mai curatica, fara unu vestmentu mai curatu spre a poté merge la biserica tocma precum cere scriptur'a, soiti Dv., in vestmentu de nunta, fara ajutoriulu unui preotu bine invatiatu, prin urmare si bine platitu, fara o scóla buna, in care se ne potemu pregati pruncii pentru imperati'a ceruriloru, fara o casa si mésa, in care si la care se fimu in stare si noi acesti invecchiti in reutatile nóstre de a ne pregati, fara o mosióra, din care se ne nutrimu si imbracamur pana la ór'a in care angerulu mortii ne va chiama si pre noi acolo unde se gatescu si cei drepti.

Apoi eata ómeni buni, tóte acestea nu se potu castiga fara unu picu de grija materialistica. De altumintrea facatorulu cerului si alu pamentului inca a poruncitu curatu: Si ese dile veilucra; eara intieptii cristianismului au disu de multu, ca lenea este perin'a diavolului. Din contr'a nu amu aflatu scrisu nicairi, ca omulu ar' fi destinatu dela natura numai pentru-cá se siedo tóta diu'a intinsu pe spate cu ochii si cu gur'a cascade spre ceru, pana 'i va cadea in ea din ceru mana si paseri fripte gat'a, cum si spre ai coperi golatatea, cate unu vestmentu de porfira, de care spunu ca aru fi portandu angerii.

Intr'aceea noi neci ca cugetaseramu a mai da smintéla cu recomandarea intereselor materiale privitóre la romani, ne aduse inse intre altele astadata si „Kol. Közl.“ earasi in grea ispita. Acelu diurnalu adica publica pana in 21 Aprile articuli cum le dicemu de fondu, intru carii incepundu mai alesu dela agricultur'a ardeleniloru si cercetandu cu de amerruntulu tóta starea materiala a locuitoriloru ardeleni, in cele din urma ne facundu in acésta privintia neci o alegere intre

unguru si romanu, indrepta pe amendoi la publicatiunile care se vedu pe fiacare di in foile oficiale, pentru-cá se afle din acelea, cate mosii cumpara strainii dela romani si unguri banerotati si cum ii scotu din mosia si chiaru din tier'a loru cu arm'a baniloru. Deci noi numai atata vorramu, cá se tragemu luarea minte a cititoriloru romani mai alesu asupra impregiurarii ce in ochii nostrii cumpanesce in timpulu de facia mai multu decatu alte-ori, ca adica diurnalistic'a unгурésca a inceputu a propaga, cu privire la susu numitele dóua natiuni nesce pareri, din care se se cunósca, cumca de perderea uneia trebue se'i pase si celeilalte si vice versa. Eata de exemplu cateva pasage:

Prefacase dintr'odata aratuulu, cós'a si sap'a in arme aparatóre de patria si natiune, eara candu strigamu: apucati armele acestea pe celu mai din urma campu care ne a remasu (adica agricultur'a, pre cata proprietate de pamentu ne-a mai remasu), provocamu pe compatriotii nostrii fara distinctiune de nationalitate, cá se 'si apere dieii loru de casa, pentru-ca civilisatiunea subjugá nu numai prin spiritulu, ci si materialicesce, ea ne ocupa proprietatile, castelele, cá si colibele, déca nu'i pricepem glasulu ei.

Noi (unguri) in timpulu celu scurtu alu luptei nóstre politice si pre catu amu statutu in 10 ani bursucati, retrasi, cautandu óresicum cunun'a de martiru, amu ne'ngrijitu multe in trebile nóstre materiale. O vena mare de aur, care ne a cursu prin despagubirea urbariala dela statu, nu o amu esplótatu prea intieptiesce; trebue totuodata se marturismu, cá ne-amu intinsu mai departe decatu ne ajunsese plapom'a; se pare ca amu fostu amagiti de calcule false si fantastice, ne-amu veditu pre bancele ministeriale, in capulu unei armate natiunale, la mesele verdi ale tribunaleloru scl.; ei dara ori-cum se se intórca sórtea natiunii, non omnia possumus omnes (adica nu poti face din ori-ce butucu ministru séu generalu). — Unu campu ne sta deschisu, pe care omulu prin munc'a si silintia s'a, cum si prin continere isi castiga libertatea si independentia, merge inainte, astépta gratia si binecuventare numai dela Tatalu nostru carele este in ceriuri, si nu se mira de fabricantulu englesu, carele respinge dela sinesi portufoiulu de ministru, din cauza ca afacerile sale nu 'lu lasa cá se 'si pérda timpulu cu portarea deregatoriiloru. Numai candu vomu fi tari pre campulu materialisticu, ne vomu potea asigura si de libertatea constitutiunala.

Dupa acestea „K. K.“ mai vorbindu si despre ogoru, de comasatiune si preste totu despre sistem'a ce se vede in agricultur'a ardeleniloru, mai adauge si unele cá acestea:

Déca prejudeciele nóstre egoistice si nesciintia nóstra ne va repedi in vultórea banerotului; déca pe ungurii si romanii ce sunt proprietari de mosii mai maricele ii voru scóte afara capitalistii si negutiatorii straini, precum au si inceputu bini-sioru, atunci aceia nu voru prea intreba multu pe potestatea legislativa democratica, ci voru intruduce nesce reforme agromonice, pe care le va incuviintia tóta lumea civilisata. — Eará apoi precum noi in man'a toturoru ne'noiiloru nóstre intrenatiunale de astadi tocma nu ne-amu bucura, déca in loculu celoru mai prosticeii romani s'aru colouisa svabi, intocma nu s'ar' potea bucura neci unu romanu mai departe cugetatoru, déca in loculu unui elementu natiunali s'ar' asiedia altulu mai potinte, pentru-ca unulu cá acesta va fi in stare de a sugruma si pe romanu si pe unguru. Eata deci unde se intalnesce interesulu comunu alu acestoru doua natiuni: pe campulu politiceii materialismului, de unde apoi ne inaltiamu la interesele politiceii natiunale, ne lamurimu totuodata ideile despre patri'a si constitutiunea comuna cá scuturi aparatóre ale poteriloru fiacarei natiuni. — Deci este invederatu, cumca in florirea nóstra materiala comuna este interesulu comunu si nedespartitu alu patriei si alu toturoru locuitoriloru ei, eara mai alesu alu natiunaliitatii magiare si romanesci. Pentru acestea amendoua cestiunea materiala este o cestiune de viétia, pentru-cá se nu intre la mediulocu in tier'a nóstra vreunu elementu de acelea, pe care le impinge vreo propaganda européna din cele mai putinti. De acestea propagande sunt trei: slavon'a, latin'a si nemtiésca. Ci referintiele si pusetiunea nóstra geografica face, cá noi se fimu amerintiati de propagand'a slavóna si de cea nemtiésca.

(Va urmá.)

De pre ruinele „Ulpiei-Traiane“ Aprile 1864. Fiindu defipta diu'a instalarei si a introducerei nou denumitului parochu si administratoriu protopopescu Ioane Janza in restauratulu, si de nou infiintiatulu scaunu protopopescu alu Ulpiei-Traiane (Gradisce) pe 3 Aprile a. o. de Rss. D. vicariu F. alu Hatiegului Petru Popu, poporulu co-

munei dinpreuna cu parochii tractuali asteptá cu sete actulu acesta, care in diu'a defipta se si efectiá. D. vicariu sosindu fú primitu cu onóre si desiartari de pive.

La s. Litargia pontificá Rs. D. vicariu si in fine tienù o cavantare catra poporu, incependu mai antaiu despre affarea s. cruci, si deducundu din aceea invetiatura sufletésca amesurata. Dupa aceea a intaritu poporulu in credinti'a cea vechia strabuna romana; aratandu, cum-ca loculu pe care ei stau este acelu locu, unde odinora a fostu stralucit'a cetate a romaniloru „Ulpia Traiana“ multiamindu Illust. sale D. episcopu alu Lugosiului Dr. Alecsandru Dobra, ca a reinviatu éراسi memori'a aceleiasi cetati prin redicarea scaunului protopopescu a-ci, urandui ani fericiti intre salvele trascalorulu. In urma a recomandatu preotiloru pre nou denumitulu si mai susu amentitulu parochu si protopopu alu Ulpiei-Traiane spre alu recunósce cá atare, candu apoi intre aclamarile de bucurie ale intregi adunari de „Se traiésca“ si intre salvele trascalorulu 'si fini cuventarea.

Indata dupa aceea nou den. p. si protop. Ioane Janza tienù alta cuventare despre oblegatiunile si sarcinele preotiesci, si multiamindu archiereului si consistoriului respectivu urandule fericire si apromitendu servitiu conscientiosu in vii'a Domnului, indemná la asemenea si pe preotii subordinati.

In fine s'a intorsu catra fi sei sufletesci ai Ulpiei-Traiane, insufflandule unu spiritu de viétia noua, oblegandui, cá sei fia fi credintiosi si cu poteri unite se si inaltia la cultura nóu'a generatiune, aratandule, cá astadi cu deosebire loru lea resaritu una lumina aprópe prin restituirea si infintiarea scaunului protopopescu in a loru comuna; facundui atenti atatu pre dinsicu catu si pre subordinatii preoti a starui din respoteri, cá unde nu se afla inca scoli pe pamentulu acestu clasicu, negresitu se-i-se faca cunoscutu, cá se cerce si vindece ranele si pedecel contrarie acestui scopu santu, inaltandune la mundri'a de a ne elupta la cultura mai presusu de catu altii. — A multiamitu dupa aceea Rs. D. vicariu intre salve si aclamari de bucurie ale poporului, precum si DDLorulu judi procesuali si poporului romanu de facia.

Parintele Nicolae Popa Tiarina din Paucenesci, in numele tuturor preotiloru din tractulu Ulpiei-Traiane multiemi atatu Illustr. Sale D. episcopu catu si Rs. D. vicariu, pentru parentésca acésta consideratiune promitendu nou den. protopopu totu concursulu la intrupinderi folositorie culturale si redicarei natiunei precumu si subordinarea ceruta la implinirea celoru oficiósca ale sarcinelorulu preotiesci, fininduse actulu cu vivate si cu unu prandiu de instalatiune.

Speramu ca D. protopopu nou alu nostru va sci portá spre onórea natiunei si a clerului acestu oficiu importatoriu ca-ci precum mai nainte cá parochu in Plosca-Bánya a sciutu merui increderea atatu a poporului, catu si a Illustr. Sale D. episcopu si a ven. consistoriu, in catu dupa unu tempu numai de doi ani, de candu primi darulu preotii, astadi 'lu vedemu asiediatu in scaunulu protopopescu alu vechiei si stralucitei nóstre odeneóra cetati romane, a Ulpiei-Traiane, asia si de aici in colo credemu, ca va fi mustra indemnatoria si nepregetatoria pentru inaintarea benelui comunu, érá deosebi a natiunei nóstre romane, fiindu nascutu chiaru din vatr'a romanimeii, din fultan'a de unde vedemu, ca decurge viitoriulu romaniloru, din Rom'a mica, ad. din Blasiu, si noi spre acestea scopuri ei uramu dile lungi si serene, pline de bucuri'a ce resulta dupa ne'ncetat'a activitate.

I. Moisioniu docente in Ulpi'a-Traiana.

Cronica esterna.

S'a respanditu prin tóte diurnalele Europii, ca Austri'a cu Rusi'a pregatescu una invasiune in Principatele unite romane, séu silindu pe Pórta a face acésta, séu in casu de asia se nu mai intrebe Rusi'a pre multu, ci se tune deodata din Basarabi'a, cu cuventu, ca face una ocupatiune numai provisória a teritoriului romanu infavórea curatirei elementorulu celoru amenintatorie paicei generali, d. e. emigrati'a, maghiara si polóna. Noi credemu, ca pe Rusi'a o taia la ficati multu si intr'oducerea institutiuniloru celoru liberali, ce se desvólta in Romani'a, pentru-ca asia aprópe nu póte suferi una lumina atatu de puternica, d. e. ponemu numai legea presei cea fora margini liberala si binefacatoria a Romaniei. — Cu tóte acestea inse neci chiaru cutediatori'a Rusi'a nu se mai incumeta a da cu usi'a in casa numai écca asia cu invasiunea, ca-ce atunci ar' avé érá o Europa in contrai. Acésta e opiniunea chiaru si a diurnaleloru germane, d. e. „Botschafter“ demintiendu faim'a despre una eventuala intrevenire austriaca in Principate, dovedesce, ca acésta nu mai e posibila fora contielegerea poteriloru garante. Totu cam asia si inca si mai apriatu vorbesce „La Patrie“ diurn. francesu, candu dice: „Affarea la Bucuresci a unui generalu rusu este considerata cá cea din urma somare a Rusiei. Inse corespundintiele ce ne vinu dela Bucuresci si dela Iassi esprimu totu d'auna speranti'a, ca princ. Cuza nu se va indupleca. Apoi ar' fi cu neputinti'a cá Franci'a si Angli'a se lase Principatele in voi'a Rusiei si Austriei sub pretestu, ca pamentulu Romaniei a devenitu ultimulu asilu alu familielorungare si polone strimtorate de politiele moscovita, prusa si austriaca.

Teritoriulu Romaniei este neutru. Pe catu timpu participarea guvernului principelui Cuza la proiectele mai multu séu mai pucinu belicóse ale óspetiloru sei nu se va proba, nu póte fi permisu statelorulu vecine Principatelorulu se calce conventiunile cari potegu Romani'a, si se impinge pana la Iassi si Bucuresci aplicarea politiceii violinte pe care Europ'a o lasa se triumfe in Poloni'a si in Galici'a.“

Cu tóte acéstea pe Rusi'a o taia la ficati, nu cumva se 'si pérda si influinti'a religiósca dintre romani, ca atunci nu mai póte spera, ca va poté inunda vreodata insula acésta de vitia latina cu povoiiulu panslavu, care, e credeulu politicu alu muscovitorulu si de aceea crede ca acum cu o invasiune si ar' mai improspeta simpatia religiósca, inse pentru-cá se 'si pregatésca cale la o asemenea invasiune arunca acumu invective asupr'a romaniloru: casu revolutionari, pentru-ca incepu a capata minte si a se apropia catu se póte cu tóte dantinele si institutiunile — de ceilalti frati ai loru de unu sange din Itali'a, Franci'a, Spani'a si Portugali'a chiaru si cu aprobarea, dór si prin primirea calindariului gregorianu. Ecce ce scrie „Invalidulu rusu“ in directiunea acésta, dupa „Debats“ si „Romanulu“:

„Scrisorile ce primimu din Bucuresci cuprindu sciri din ce in ce mai triste pentru Principatele dunariene. Cestiunea ar' poté se devia fórte grava: ar' fi vorb'a de a intemeia religiunea greco-unita in aceste provincie si de ale supune autoritatii spirituali a Papei dela Rom'a. Na este numai o felonie catre biserica ortodoxa, dara si celu danteiu pasu in acésta cale si o lovire data spiritului care n'a incetatu de a insuflati acésta biserica.

Cu tóte mesurile inaugurate deja de princ. Cuza pentru a ajunge la scopulu seu, mesure luate cu deplina incuviintiare a camerci, in care se afla reprezentantii progresului parisianu, dar' ale caroru elemente consacratore au fostu cu iscusintia eliminate, cu tóte asicurarile corespundintelui nostru care ne represinta stabilirea religiunii greco-unite cá unu lucru otaritu n consiliulu principelui, speramu inea contrariulu(?) si suntemu mai conviusi ca lucrurile nu voru merge atatu de departe.

Consiliarii actuali ai principelui credu, ca natiunea va remané muta si ca va primi cu nepasare incercarile, cari ar'

avé de scopu invederatu a o desparti de ortodocsia, careia datoresce conservarea esistintiei sale si intemeierea independintiei sale politice. (Minciun'a minciuniloru).

Romanii n'au de a se teme de neci un'a invasiune pana oandu se voru conteni intre marginele liniscei interne, aparandu 'si cu ori-ce incordare neutralitatea teritoriului si nedandu locu porniriloru intrigante si machinatiuniloru straine, care le sapa sub petióre, vrendu in interesu marsiavu ai compromite cu ori-ce pretiu inaintea poteriloru garante.

Din campulu resbelului. Dupa ocuparea tuturor siantiuriloru dela Düppel prin prusiani in 18 Aprile si derimare, podului de peste Sund, danesii facu frontu de aparare in insul'a Alsen, ér' germanii dau se ocupe tóta Juti'a, si cetatea Friderici'a, ba si insul'a Alsen.

Conferintiele dela Londonu inca nu s'au inceputu. In Parisu se afla gen. piemontesu Menabrea spre a primi ordine dela Napoleonu: cá ce ar' fi de facutu in casu, candu pap'a Pius alu IX, bolnavu fiendu, ar' muri, si acést'a misiune e data din partea camerei piemontese. —

Telegrame.

Bucuresci 24 Ap. Muresianu, Brasiovu: Camer'a a votatu cá magistratele se nu depuna mai multu juramentu principelui, ci poporului romanu.

Calea de feru a Valachiei e concésa capitalistiloru anglesi cu oblegaminte de a incepe lucrarile pe linea Orsiov'a-Bucuresci.

Altu telegramu. 25/4. Dupace camer'a a votatu in decursu de cinci luni tóte proiectele prezentate prin guvernul si iau datu nu de multu votu de incredere, astadi ei dete votu de neincredere! pentru **presentarea legii rurale** (!?) care face pe toti tieranii proprietari. —

Ecce, ca ni se face lumina, cá se potemu acum judeca noi de noi intre maiortatea camerei oligarhice de astadi si intre guvernulu Romaniei oelu de facia si celu de inainte de acesta. Se le conferimu numai generositatea animeloru espresa si personificata in proiectulu de lege rurala alu guvernului si in amendamentele oligarhiloru si apoi judecati:

Proiectulu guvernului de lege rurala.

Cap I. Despre improprietarierea tieraniloru clacasi.

Art. 1. Clac'a (boieresculu), dijm'a, podvedile, dilele de meremetu, carale de lemne si alte asemine insarcinari respunse de tierani proprietariloru de mosii, aceste fia in natura, fia prin indatoriri banesci, ce tineau loculu clacei, unele séu altele stabilite prin legi, hrisóve, contracte séu invoeli perpetue ori timpurale, se desfiintédia odata pentru totudeauna in tóta intinderea Romaniei.

Proprietarii de mosii, odata cu desfiintiarea sarciniloru de mai susu ale tieraniloru, priimescu pentru acésta o potrivita despagubire respunsa si garantata de statu, in modulu ce se va statornici mai josu.

Art. 2. Tieranii astadi supusi clacei si insarcinariloru de mai susu, carii sunt asiediati pe mosiile statului si ale asiediminteloru publice de ori ce categorie, precum si pe mosiile particulare, remanu liberi si deplinu proprietari pe vatra sateloru, — prin urmare pe casele si ingraditurele loru, — pe pamenturile de pasiune (imasiu, islasiu), de fanatie si de aratura, ce éi posedu séu se ouvine a poseda in puterea legiloru astadi in fiintia. scl.

Amendmentulu oligarchiei la proiect. guv.

Proiectu de lege rurala.

Cap. I. Despre desfiintiarea indatoririloru silite dintre proprietarii si satenii cultivatori.

Amendmentu la titlulu capitoulului 1.

Art. 1. Tóte legiurilile pana acum in vigóre prin care se regulá reciprócele indatoriri dintre satenii cultivatori si proprietari, sunt si remanu desfiintiate, indata dupe punerea in lucrare a legii de facia.

Amendment la Art. 1.

Art. 2. Tóte sarcinile, tóte indatoririle silite, impuse proprietatii (?) si sateniloru cultivatori prin legile anterióre, s'au alte hrisóve, sunt si remanu desfiintiate odata pentru totu d'aun'a in tóta intinderea Romaniei.

Satenii cultivatori si proprietarii de pamenturi, remanu liberi a 'si regula (?) interesele loru numai prin toc meli de buna voie, si cu caracteru timpuralu.

Amendmentu la aliniatulu 2 dela Art. 1.

Art. 4. Odata cu desfiintiarea indatoririloru de mai susu, proprietarii de mosii priimescu pentru acésta o despagubire

ecuivalenta, respunsa si garantata in modulu ce se va statornici mai josu. —

Vomú mai publicá si din urmatórele amendamente, acum mai adaugemu numai, ca oligarhii concedu da concedu! pe clacasi se devina proprietari numai pe locurile de casa si gradina, déca voru plati cate 2 galb. — nu se soie inse pe palmacu de locu séu pe gradina séu si pe casa — cate 2 galb. ér' in aratura, islazu, faneti'a pe 4 pogóne, 15 prajini cu despagubire de 40 galb. (ér' nu se sci: de pogonu ori de palmacu? si cei de dincolo de Milcovu pe 2^{1/2} falci cu cate 60 galb.) ér' nu se sci, ca pe falcia, ori pe palmacu, bravo precisiune legistica! Acumu scimu cate óre au batutu pe orlojiulu patriotismului ciocoiescu. — Vai de noi cu ciocoi!!! —

Novissimu. Avemu scire segura, ca in 23 Maiu se va readuná diet'a Ardélului, si cumca Esc. S'g cano. Nádasdy si ar' fi cerutu demisiunea, inse nu numai, ca nu i s'a primitu, ci din caus'a slabitei vederi i se da si unu adjutoriu ad latus.

Cancelariulu Ungariei c. Forgács si a primitu demisiunea nu inse si vice-cancelariulu de Károly. Se denumí inse cancelariu nou contele Hermann Zichy fostu administ. comitatului castri-feru (Eisenburg), magnatu pre avutu conserv. cu vointia tare si resoluta, personalitate cunoscuta dupa vechimea familiei si cá fostu conducatoriu despartimentului locotentialu in Oradea mare. Alu 2 cancelariu de Privicz er de mana cu c. Zichy dór' voru aplaná cestiunea Ungariei spre multumirea generala. —

Nr. 10505 1864.

CONCURSU.

La dóue din cele patru clase nou radicate ale scólei reali inferiori la scól'a principale elementare din Gyergyó-Sz.-Miklosiu cerculu Csikolui in Transilvani'a, create cu emisulu imper. ddo. Oct. 21-a a. 1863 pe spelele erariului, sunt 3 posturi de invatiatori a se asedia si ad. celu de antaiu cu 750, siepte sute cincidieci fiorini, alu doilea cu 650, siepe sute cincidieci, si al treilea 600, siepe sute fiorini v. a. pe anu, dintre cari invatiatori celu d'antaiu este cu deregetoria de directiune insarcinatu, pentru care obligatiune i se promite o remuneratiune de 105 fl. una suta si 5 fiorini v. a.

Competitorii pentru unulu dintre cele trei posturi au a produce a-fara de atestatele scolastice, in sensulu mandatului ministeriului de cultu din 24 Aprilie 1853 (R. G. B. ea 1853 Nr. 76 facia 347) si dovedirea, ca au pusu esamele din obiectele de invetiamentu inaintea comisiunei competente — si sciinti'a limbelor patrii, mai vertosu a limbei ungare.

Competitorii la aceste posturi au a 'si tramite suplicele bine documentate la acestu guvernul reg., séu decumva ar' fi in servitiu publicu, prin deregatoriile competente, pana in 20 Maiu a. c. candu decurge terminulu.

Sibiu 6 Aprilie 1864.

1—3

Dela guvernulu reg. Transilvanu.

Nr. 38/1864.

CONCURSU.

Din partea Eforiei scóleloru gimnasiale si normale romane resaritene din Brasiovu se face prin acesta de obste cunoscutu, ca, spre esarendarea

a) bailoru de aburu, de tusiu, de asudatu, de vana cu tóte incaperile tietóre de ele

b) restauratiunei incorporata acestoru bai, cu tóte localitatile tietóre de ea

c) baile cele vechi de vana renoite in stare buna,

d) cladirea odailoru de passageri,

e) unu siopu pentru cara, gradiu pentru cai, etc. etc. una gradina cu pomi in frumsetiata, lenga bai etc. etc. — se va tiené una licitatiune, si adeca in 12 Iunie 1864 st. nou, la 10 óre inainte de amiadi in edificiulu scóleloru romane in suburbiulu Scheiu in Brasiovu, la care se invita fiacare, care ar' fi dispusu a priimi aceste obiecte in arenda.

Aceste bai se voru esarenda pe 3 ani unulu dupa altulu incependu dela 1-a Oct. 1864 si sum'a de arenda pe anu se va striga cu 1400 fl. v. a.

Licitantii vor' avé a depune mai inainte de a incepe licitatiunea, unu vadium de 10^{0/0} dela sum'a arendii anuale.

Condiuniile licitatiunei se póte ceti in cancelari'a subscrisei Eforii.

Brasiovu 8/20 Aprile 1864.

1—3

Efori'a scóleloru centrale rom.